

05 08 2016

27-8 nr. 343

AVIZ

**la proiectul de lege privind redresarea și rezoluția băncilor
(nr. 322 din 15.07.2016)**

Examinînd proiectul de lege menționat, prin prisma prevederilor art. 54 din Regulamentul Parlamentului și ale Legii privind actele legislative nr.780-XV din 27.12.2001, Direcția generală juridică expune următoarele.

I. Aspecte cu caracter general și procedural

1. Proiectul de lege a fost înaintat spre examinare în Parlament cu titlu de inițiativă legislativă a unui grup de deputați în Parlament, în temeiul prevederilor art.73 din Constituție și art.47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Potrivit Notei informative, proiectul de lege prevede transpunerea parțială în legislația Republicii Moldova a prevederilor Directivei 2014/59/CE a Parlamentului European și a Consiliului Europei din 15 mai 2014 de instituire a unui cadru pentru redresarea și rezoluția instituțiilor de credit și a firmelor de investiții și de modificare a Directivei 82/891/CEE a Consiliului și a Directivelor 2001/24/CE, 2002/47/CE, 2004/25/CE, 2005/56/CE, 2007/36/CE, 2011/35/UE, 2012/30/UE și 2013/36/UE ale Parlamentului European și ale Consiliului, precum și a Regulamentelor (UE) nr. 1093/2010 și (UE) nr. 648/2012 ale Parlamentului European și ale Consiliului, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L.173/190 din 12.06.2014 (în continuare Directiva 2014/59/CE).

Noile instrumente de intervenție statală armonizate sunt, considerate a fi necesare în special pentru a preveni ajungerea unei bănci în stare de insolvabilitate sau, în cazul producerii acesteia, pentru a reduce la minim consecințele, în sensul menținerii funcțiilor de importanță sistemică ale băncii, prin viabilizarea acesteia sau prin transferul acestor funcții la o altă entitate.

Cadrul legal de gestiune a crizelor din sectorul bancar ce se propune a fi instituit, cuprinde prevederi care se referă la trei etape distincte: pregătirea, intervenția timpurie, rezoluția bancară.

Necesitatea urgentării procesului de elaborare și adoptare a proiectului de lege rezultă din acțiunile prioritare stabilite la pct.8 al Foii de parcurs privind agenda de reforme prioritare, ce reprezintă o listă consolidată de măsuri, angajamente și termen de implementare a acțiunilor în vederea depășirii provocărilor constatate în Concluziile Consiliului Uniunii Europene pentru Afaceri Externe din 15.02.2016 și a celor semnalate de alți parteneri de dezvoltare, scopul imediat al căreia este stabilirea unui

fundament instituțional și legislativ solid, precum și mobilizarea voinței politice necesare și a susținerii externe pentru reformele critice care trebuie întreprinse.

3. Conținutul proiectului de lege, în mare parte, a fost preluat din Legea României privind redresarea și rezoluția instituțiilor de credit și a firmelor de investiții, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul financiar nr.312/2015 (în continuare Legea României nr.312/2015), adoptată în temeiul Directivei 2014/59/UE.

Însă, Legea României nr.312/2015 conține multiple norme de trimitere la acte legislative comunitare, ce asigură înțelegerea corectă a sensului normelor respective și asigură concordanța cu cadrul juridic existent. În acest sens, actele legislative ale Republicii Moldova, deși pot fi preluate și transpuse parțial, însă, comportă anumite riscuri în plan de implementare.

Atenționăm asupra necesității de examinare suplimentară a efectelor implementării proiectului de lege în perioada tranzitorie de transpunere treptată a legislației UE în domeniul financiar și bancar, precum și a riscurilor eventuale, specifice perioadei date în care sistemul financiar și bancar al Republicii Moldova nu este parte a sistemului european, fiind lipsit de aplicarea mecanismelor și pîrghiilor de supraveghere din partea organismelor financiare europene (prin Regulamentul (UE) nr. 1093/2010 al Parlamentului European și al Consiliului a fost instituită Autoritatea Europeană de Supraveghere (Autoritatea Bancară Europeană), totodată au fost atribuite unele sarcini de supraveghere Băncii Centrale Europene, prin intermediul cărora se implementează mecanismul de supraveghere unic).

Mai mult decît atît, normele Directivei 2014/59/UE, precum și ale Legii României nr.312/2015, în plan național, prevăd abilitarea cu diferite competențe de aplicare de către autorități. Autoritatea de Supraveghere Financiară, înființată prin comasarea celor trei foste comisii cu atribuții în domeniile circumscrise prezentei arii de activitate - CSA (Comisia de Supraveghere a Asigurărilor), CNVM (Comisia Națională a Valorilor Mobiliare) și CSSPP (Comisia de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private), care este autoritatea competentă și Banca Națională a României, care este autoritatea de rezoluție.

Iar în Republica Moldova, Banca Națională a Moldovei va fi și autoritate competentă și autoritate de rezoluție, (potrivit legislației în vigoare fiind abilitată cu atribuții de reglementare, control, supraveghere prudențială a instituțiilor financiare și aplicare a procedurii de lichidare extrajudiciară a acestora). Doar în domeniul politicii macroprudențiale se prevede instituirea unei autorități - competențele, structura, modul de constituire și de activitate a căreia nefiind clare.

De asemenea, proiectul de lege conține reglementări referitoare la structura care exercită funcția de supraveghere, structura care exercită funcția de rezoluție și structurile care exercită alte funcții conform dispozițiilor legale – care, la fel, sunt din cadrul Băncii Naționale a Moldovei. Potrivit art.3 din proiect Banca Națională a Moldovei asigură, în cadrul organizării sale interne, independența operațională și evitarea conflictului de interese.

4. Reieșind din importanța, complexitatea și domeniul special de reglementare a proiectului de lege, ce implică necesitatea avizării și/sau consultării obligatorii a acestuia cu anumite autorități și instituții publice, precum și a subiecților nemijlocit vizați în text, constatăm existența unui risc de nerespectare a unor norme juridice cu

caracter procedural stabilite de lege, în cazul examinării și adoptării acestuia în regim de urgență. Asemenea situație face dificilă examinarea calitativă și complexă a normelor proiectului de lege.

Considerăm că, în cazul în care angajamentele de elaborare a proiectului de lege au fost asumate la nivel de Guvern, urmau a fi respectate toate etapele procedurale stabilite de legislație în acest sens, cu condiția reducerii termenului de examinare.

Astfel, atenționăm că, pentru îmbunătățirea calității textului proiectului de lege și asigurarea concordanței normelor acestuia cu cadrul juridic existent este necesar a se consulta în prealabil opinia următoarelor autorități și subiecți vizati în proiect:

- Ministerul Justiției, referitor la concordanța proiectului de lege cu cadrul juridic existent și la tabelul de divergențe privind transpunerea parțială sau totală a directivelor UE, conform Legii privind actele legislative nr.780-XV din 27.12.2001 și Hotărîrea Guvernului cu privire la armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația comunitară nr.1345 din 24.11.2006;

- Centrul Național Anticorupție, referitor la depistarea în text a normelor juridice ce conțin elemente de coruptibilitate, ce au caracter discreționar, atribuții excesive, riscuri de prejudiciere a interesului public, etc;

- Băncii Naționale a Moldovei, în calitate de autoritate abilitată cu competențe de reglementare, control și supraveghere, de aplicare a procedurii extrajudiciare de lichidare a instituțiilor financiare, conform art.6 alin.(3) din Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei nr.548-XIII din 21.07.1995, precum și de autoritate de rezoluție, de conducere a unei bănci-punte;

- Consiliului de administrație al Fondului de garantare a depozitelor în sistemul bancar, referitor la atribuțiile noi prevăzute în proiectul de lege administrator temporar (art.46) sau special (art.66) al băncii, administrator al fondului de rezoluție bancară, acționar al vehiculului de administrare a activelor – ce înseamnă, de fapt, modificarea conceptului Legii privind *garantarea depozitelor persoanelor fizice* în sistemul bancar nr.575-XV din 26.12.2003 și necesitatea revizuirii acestuia;

- Ministerul Finanțelor, în calitate de deținător al capitalului social al unei bănci-punte (art.111), și a competențelor de rezoluție (art.213, art.231-261), precum și privind calculele economico-financiare necesare implementării noilor reglementări, și a examinării aspectelor financiare cu impact bugetar, inclusiv asupra sistemului finanțelor publice ale statului;

- Asociația băncilor, pentru consultarea opiniei băncilor în calitate de plătitori de contribuții la Fondul de rezoluție și subiecți eventuali ai legii respective;

- Consiliul Concurenței, referitor la atribuția *de autorizare a ajutorului de stat acordat de Banca Națională a Moldovei și/sau de Guvern pentru remedierea băncilor aflate în dificultate*, stabilită prin Legea cu privire la ajutorul de stat nr.139 din 15.06.2012;

- *Comisia Națională a Pieței Financiare*, în calitate de autoritate competentă de punere în aplicare a Legii privind piața de capital nr.171 din 11.07.2012, referitor la instrumentele de capital, obligațiunile garantate, piața reglementată.

5. Potrivit art.22 din Legea privind actele legislative nr.780-XV din 27.12.2001 (în continuare Legea nr.780/2001), pentru evaluarea proiectului de act legislativ, se efectuează expertiză juridică, anticorupție, economică, financiară, științifică, inclusiv

în ce privește compatibilitatea cu legislația comunitară, în funcție de tipul raporturilor sociale reglementate, precum și o expertiză lingvistică.

Textul proiectului de lege a fost parțial modificat cu scop de racordare la cadrul juridic existent, concomitent fiind înaintat spre examinare proiectul de lege privind modificarea și completarea unor actele legislative nr.323 din 15.07.2016, însă necesită a fi revăzut și redactat suplimentar pentru a putea fi înaintat spre examinare în cadrul ședințelor plenare ale Parlamentului.

6. Cu referire la aspectele generale privind structura și redacția proiectului de lege atenționăm următoarele:

1) La structura proiectului de lege, atenționăm că, potrivit art.32 alin.(2) din Legea nr.780/2001, de regulă, articolele sunt întitulate. Totodată, pentru a întitula articolele din proiectul de lege unele dintre acestea necesită a fi comasate și redactate în așa fel ca să asigure respectarea ideii și scopului normelor de reglementare. La redactarea acestora de asemenea, se va ține cont că, norma actului normativ trebuie exprimată laconic, evitându-se atât formulările generalizate, vagi, cât și cele excesiv detaliate, iar verbele se utilizează, de regulă, la timpul prezent.

2) Referitor la terminologia utilizată în proiect, atenționăm că, potrivit art.19 lit.c) din Legea nr.780/2001, în textul proiectului se utilizează termeni adecvați, compatibili cu cei utilizați în legislația comunitară *ori similari lor, și de o largă circulație*. Astfel, până la aplicarea directă a legislației comunitare pe teritoriul Republicii Moldova, cadrul legislativ transpus urmează a fi redactat în așa mod ca să corespundă dispozițiilor constituționale și să fie în concordanță cu cadrul juridic existent, cu sistemul de codificare și unificare a legislației. Legea nu trebuie să admită apariția unor tălmăciri diferite și contradictorii în procesul de aplicare. De altfel, se va constata încălcarea principiilor generale ale legiferării privind accesibilitatea, coerența, consecvența și echilibrul între reglementările concurente, stabilite la art.4 din Legea nr.780/2001.

Caracterul permisiv al normelor, specific directivelor UE, urmează a fi revăzut și concretizat în fiecare caz, pentru a asigura aplicabilitatea corectă pe teritoriul Republicii Moldova în perioada de preaderare, în condițiile în care legislația națională obligă la verificarea coruptibilității normelor juridice. Astfel, expresiile precum *"poate fi", "poate conduce", "poate constitui", "într-o anumită măsură"* etc., necesită a fi omise sau substituite, după caz, cu cuvinte și expresii în măsura să atribuie normei un sens clar și fără echivoc.

3) De asemenea, atenționăm asupra utilizării în exces în textul proiectului de lege a cuvintelor *"Banca Națională a Moldovei", "Banca Națională a Moldovei în calitate sa de autoritate de rezoluție"* și *"Banca Națională a Moldovei în calitate sa de autoritate competentă"*. În acest sens, propunem:

- completarea art.3 alin.(1) în final cu cuvintele (în continuare *Banca Națională*), (a se vedea ca exemplu art.1 alin.(1) din Legea nr.753/1999, art.2 din Legea nr.93/2007, art.1 alin.(2) din Legea nr.174/2014 și *ținând cont de prevederile art.102 din textul proiectului*).

- iar menționarea Băncii Naționale a Moldovei în calitate de autoritate de rezoluție sau de autoritate competentă propunem să fie redusă prin menționarea calității procedurale ale acesteia la început de capitol sau de secțiune, după caz, în dependență de procedura reglementată. Doar în cazul în care calitatea procedurală

necesită indicarea expresă în textul normei, precum și în cazul necesității de utilizare a ambelor calități procedurale într-o singură normă, pentru a face diferență și claritate, se vor utiliza ambele denumiri.

4) Reieșind din scopul de transpunere parțială a prevederilor Directivei 2014/56/CE, atenționăm că, potrivit art.30 lit.c) și d) din Legea nr.780/2001, dispozițiile finale și tranzitorii ale actului legislativ cuprind prevederi referitoare la compatibilitatea noilor reglementări cu cele ale legislației comunitare. Astfel, în cazul transpunerii parțiale, se vor menționa articolele din Directivă compatibile cu legea supusă modificării și indicarea, după caz, a perioadei de punere în aplicare a acestora.

II. Obiecții de ordin tehnico-juridic

La art.1, alin.(1) urmează să explice acțiunea legii asupra filialei unei băncii străine pe teritoriul Republicii Moldova (inclusiv în cazul filialelor unor bănci străine din state terțe, care nu aplică legislația comunitară), deoarece proiectul de lege nu conține reglementări exprese în acest sens, acestea urmând a fi deduse din reglementările proiectului de lege nr.323/2016 și actele legislative supuse modificării.

La art.2, alin.(1):

La pct.6), noțiunea "asigurarea de lichiditate în situații de urgență - furnizarea de lichiditate de către *banca centrală din banii băncii centrale* sau orice altă formă de asistență care poate conduce la creșterea volumului de bani ai *băncii centrale*, unei bănci solvabile, care se confruntă cu probleme temporare de lichiditate, fără ca o astfel de operațiune să fie parte componentă a politicii monetare", pentru determinarea oportunității normei și asigurarea înțelegerii corecte a scopului de definire a noțiunii, urmează să se concretizeze dacă prin această noțiune se are în vedere atât BNM pentru băncile din Republica Moldova, cât și banca centrală a unei alte țări pentru filialele unor bănci străine înregistrate în Republica Moldova, de asemenea, urmează a se concretiza dacă BNM are calitatea de bancă centrală pentru filialele unor bănci străine ce activează pe teritoriul Republicii Moldova și poate asigura lichiditatea acestora în situații de urgență, deoarece după înregistrare și licențiere în modul stabilit, acestora li se aplică prevederile legislației în vigoare în mod egal cu celelalte bănci; urmează a se identifica riscurile rezultate în urma aplicării normelor din proiect filialelor unor bănci străine, numite bănci în condiții generale.

La pct.7) și pct.8) noțiunile de "autoritate competentă" și "autoritate de rezoluție" sunt de prisos și urmează a fi omise; art.3 alin.(1) din proiect prevede în mod expres că "În sensul prezentei legi, Banca Națională a Moldovei (în continuare Banca Națională) este autoritatea competentă, precum și autoritatea de rezoluție". Totodată, prin Legea indicată în norma de trimitere poate fi abilitată o altă autoritate decât BNM cu atribuții de reglementare, licențiere și supraveghere prudențială a băncilor și de ce nu a fost indicată expres această autoritate în definiția noțiunii din proiect.

La pct.9) în scop de rigoare juridică și redacțională se va menționa autoritatea însărcinată cu realizarea politicii macroprudențiale, precum și rolul acesteia în asigurarea stabilității sistemului financiar, constatarea situațiilor de risc sistemic sau de criză sistemică.

La pct.11) noțiunea "bancă-punte" nu este definită, ci conține o normă de trimitere la art.111. Considerăm că din conținutul normei art.111 este clar în ce sens se utilizează noțiunea, iar în lipsa unui text al definiției, noțiunea urmează a fi omisă din art.2.

La pct.13), 17), 18), 19), 45), 53) atenționăm asupra necesității de corelare a noțiunilor cu prevederile Legii cu privire la contractele de garanție financiară nr.184 din 22.07.2016 și Legii cu privire la caracterul definitiv al decontărilor în sistemele de plăți și de decontare a instrumentelor financiare nr.183 din 22.07.2016, pentru a exclude dublarea de norme juridice. Potrivit art.18 alin.(3) din Legea nr.780/2001, dacă proiectul de act legislativ cuprinde prevederi din legislația în vigoare, acestea, de regulă, nu se reproduc, dar se face trimitere la ele. În cazul în care se va decide păstrarea acestora, se va asigura redactarea noțiunilor în așa mod, ca să se evite tălmăcirile diferite și contradictorii în procesul de aplicare ale actelor legislative menționate.

La pct.15) noțiunea de "competență" nu este definită, ci conține o normă de trimitere la art.220 și art.231 alin.(1) din proiect. Considerăm că din conținutul normelor articolelor menționate este clar în ce sens se utilizează noțiunea, iar în lipsa unui text al definiției, noțiunea urmează a fi omisă.

La pct.22), noțiunea "criză sistemică", atenționăm că aceasta se utilizează în text doar la art.92, în sensul căruia urmează a fi definită, cu excluderea acesteia din art.2; totodată, se va concretiza dacă BNM este autoritatea de constatare a situației de criză sistemică, ori autoritatea însărcinată cu realizarea politicii macroprudențiale prevăzută la pct.9). De asemenea, la art.92 se vor stabili criterii de determinare a importanței sistemice pentru Republica Moldova.

La pct.25) noțiunea "drept de încetare", pentru a exclude tălmăcirile diferite, urmează a se explica în raport cu dreptul de accelerare a executării, dreptul de a compensa obligații, precum și în raport cu noțiunile utilizate de legislația în vigoare, inclusiv în sensul de încetare a contractelor individuale de muncă.

La pct.27) – 33) noțiunile referitoare la anumite tipuri de *instrumente* și *mecanisme*, conțin norme de trimitere la articole concrete, în sensul cărora se definesc, prin urmare, acestea urmează să fie reglementate în sensul subdiviziunilor ce le determină și le reglementează, totodată, atenționăm că proiectul de lege nr.323/2016 nu prevede modificările de rigoare la Legea privind piața de capital nr.171 din 11.07.2012 în scop de aducere în concordanță a prevederilor acestora cu proiectul de lege supus avizării.

La pct.34), la noțiunea "instrumente de proprietate", menționăm că, legislația în vigoare utilizează noțiunea de *instrumente financiare*, categoriile acestora fiind enumerate la art.4 din Legea nr.171/2012, totodată, urmează a se concretiza noțiunea utilizată în definiția respectivă de *instrumente reprezentând interese în acțiuni*.

La pct.37) noțiunea de "lichidare" se va concretiza în noțiune că este "lichidare a băncii".

La pct.44) se va concretiza dacă se are în vedere că *orice obligațiune emisă de o bancă este garantată*.

La pct.52), **noțiunea "rezoluție"**, deși a fost transpusă din textul Directivei 2014/56/CE și expusă în redacția Legii României nr.312/2015 și preluată în textul dat, necesită a fi concretizată (explicată diferența de sanare, remediere, redresare), inclusiv

în sensul determinării dacă aceasta este: un document; un complex de măsuri; o acțiune de rezoluție întreprinsă de BNM în scopul atingerii obiectivelor menționate la art.58; o procedură declanșată de BNM unei bănci intrate sau susceptibilă de a intra într-o stare de dificultate, aplicată în scopul atingerii obiectivelor menționate la art.55 – art.57, necesară din perspectiva interesului public, cu respectarea principiilor stabilite la art.61; sau un *regim juridic* ce oferă autorităților publice *un set credibil de instrumente pentru a interveni suficient de timpuriu și de rapid în cazul unei instituții neviabile sau în curs de a intra în dificultate, astfel încât să garanteze continuitatea funcțiilor financiare și economice critice ale acesteia, reducând în același timp la minimum impactul situației de dificultate a instituției asupra economiei și a sistemului financiar, conform Directivei 2014/56/CE.*

Potrivit Directivei transpuse, *acest regim trebuie să garanteze faptul că acționarii sunt cei care suportă pierderile primii, iar creditorii suportă pierderi ulterior acționarilor, cu condiția ca pierderile suferite de fiecare creditor să nu depășească pierderile care ar fi fost suferite de acesta dacă instituția ar fi fost lichidată în cadrul unei proceduri obișnuite de insolvență, în conformitate cu principiul potrivit căruia nici un creditor nu trebuie să fie dezavantajat, astfel cum este specificat în directivă. Noile competențe trebuie să permită autorităților, să mențină un acces neîntrerupt la depozite și la operațiunile de plată, să vândă după caz activitățile viabile ale instituției și să repartizeze pierderile în mod corect și previzibil. Aceste obiective trebuie să contribuie la evitarea destabilizării piețelor financiare și să reducă la minimum costurile pentru contribuabili.*

Totodată, la examinarea și aplicarea normelor prevăzute în proiect urmează a se ține cont de pct.(13) din preambulul Directivei transpuse, care prevede în mod expres că, utilizarea instrumentelor și a competențelor de rezoluție prevăzute în această poate afecta drepturile acționarilor și pe cele ale creditorilor. Mai exact, competența autorităților de a transfera acțiunile sau o parte ori totalitatea activelor unei instituții către un cumpărător privat, fără acordul acționarilor, afectează drepturile de proprietate ale acționarilor. În plus, competența de a decide care datorii ale unei instituții în curs de a intra în dificultate să fie transferate, în conformitate cu obiectivul de a asigura continuitatea serviciilor și de a evita efectele negative asupra stabilității financiare, ar putea afecta tratamentul egal al creditorilor.

Prin urmare, *măsurile de rezoluție trebuie să fie luate doar atunci când acest lucru este necesar în interes public, iar orice atingeri aduse drepturilor proprietarilor și creditorilor ca urmare a măsurilor de rezoluție să fie compatibile cu Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (Carta). În special, în acele situații în care creditorii din aceeași categorie sunt tratați diferiți în contextul unei măsuri de rezoluție, aceste distincții trebuie să fie justificate din perspectiva interesului public și să fie proporționale cu riscurile abordate și, de asemenea, ele nu trebuie să aibă un caracter discriminatoriu, direct sau indirect, pe criterii de naționalitate.*

La pct.56), noțiunea "vehicul de administrare a activelor", la fel, nu este definită, făcând trimitere la condițiile prevăzute la art.139 din proiect. Or, noțiunea va prevedea în mod expres că aceasta este o formă de societate de administrare fiduciară a investițiilor, modul de constituire, administrare și lichidare a căreia este exceptat de la prevederile Legii privind piața de capital nr.171 din 11.07.2012 și se reglementează

prin actele emise de BNM, iar autoritatea/autoritățile publice, precum și Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar pot avea calitatea de acționari.

La art.3:

- lit.b) necesită a fi revăzută sub aspect redacțional, în vederea atribuirii normelor unui caracter clar și concis;

- urmează a fi excluse ca fiind de prisos cuvintele "se asigură că", "că este în măsură să își", "în vederea", iar cuvântul "exercite" se va substitui cu cuvintele "a exercita";

- normele lit.d) necesită concretizate pentru a exclude tălmăcirile diferite referitor la actele publicate, inclusiv cele privind secretul profesional.

La art.7 alin.(2) lit.a), norma are caracter discreționar, permite BNM de a determina în fiecare caz, la discreția sa, dacă valoarea totală a activelor băncii depășește nivelul stabilit prin reglementările emise (care pot fi modificate în orice moment). Atenționăm că, Legea Rămâniei nr.312/2015 stabilește la art.9 alin.(2) lit.a) suma concretă (30 miliarde de euro).

La art.8 alin.(2), cuvintele "dacă este cazul" propunem să fie excluse, pentru a atribui normei caracter imperativ, reieșind din conținutul alin.(3) care prevede posibilitatea aplicării în orice moment a următoarelor acțiuni prevăzute de lege.

La art.12, norma nu este clară și necesită a fi concretizată. Textul "accesul la facilitățile oferite de banca centrală" depășește limitele înțelegerii corecte atât în sensul vocabularului utilizat de legislația națională, cât și a posibilităților de stabilire a facilităților. Ori, această normă se propune a fi aplicată filialei unei bănci străine în Republica Moldova?

La art.13 norma alin.(2) urmează a se explica pentru a exclude tălmăcirile diferite și contradictorii. Astfel, se va explica tot textul începând cu sintagma "evenimente sistemice", deoarece nu este clar cărui subiect se atribuie și posibilitatea aprecierii situației de către bancă. În textul "*scenarii de criză specifice persoanelor juridice considerate individual, precum și grupurilor în ansamblul lor*" nu este clar care sunt persoanele juridice respective, raportul acestora cu o bancă, precum și cu previzibilitatea situației financiare ale oarecărei persoane juridice.

La art.14, urmează a se argumenta, de ce norma se prevede a fi aplicată doar unei bănci, la solicitarea BNM, dar nu este obligatorie pentru toate băncile. Nu este clar pentru ce perioadă se solicită informațiile și care este perioada de aplicare a condiției.

La art.16, cuvintele "trebuie să" se vor omite, ca fiind de prisos, iar textul "demonstreze de o manieră satisfăcătoare" se va substitui cu cuvântul "demonstrează".

La art.17:

- textul "în ce măsură aceasta respectă cerințele" se va substitui cu cuvintele "corespunderea cerințelor";
- textul "în mod rezonabil, probabil" propunem să fie substituit cu cuvintele "pasibil", "pasibilă".

La art.20, norma alin.(3) necesită a fi explicată și concretizată în vederea asigurării înțelegerii corecte a scopului urmărit și a procedurii de aplicare.

Pornind de la faptul că toate băncile, obligatoriu elaborează și actualizează planurile de redresare, pentru băncile a căror situație este foarte bună și care nu înregistrează deficiențe și obstacole, se va concretiza dacă se au în vedere cazurile când nu au fost descrise toate scenariile de criză specifice oarecăror persoane juridice considerate individual, precum și a grupurilor în ansamblul lor, conform art.13 alin.(2) și demonstrate, conform art.17. Din text rezultă expres că BNM va solicita opinia prealabilă anterior înaintării unor așa zise măsuri de prescripție sau de înlăturare a neajunsurilor privind cantitatea și calitatea scenariilor, în caz contrar vor fi aplicate măsurile prevăzute la art.21 alin.(4). Care este limita în dezvoltarea și aplicarea unor situații de crize modelate, presupuse și situația reală, când în baza înaintării unor scenarii de situații improvizate, acestea nu pot fi justificate și se propun a fi omise de către bancă ca autor, iar BNM acționează prompt și recurge la aplicarea de măsurilor prevăzute la art.38 din Legea instituțiilor financiare. Considerăm că, există riscul de creare a unor situații abuzive, reieșind din caracterul discreționar al normelor ce oferă BNM oportunități de manipulare bazate pe scenarii ipotetice, de perspectivă imprevizibilă.

La art.21:

- la alin.(1) urmează a se concretiza care pot fi "obstacolele potențiale" în sensul Secțiunii 2, pentru a exclude tălmăcirile diferite;
- la alin.(2), cuvintele "de la caz la caz" urmează a fi omise ca fiind de prisos, sensul nu se modifică.

La art.22, se va concretiza cine urmează să determine oportunitatea deciziei BNM prevăzută la alin.(2) în raport cu respectarea principiului de proporționalitate dintre gravitatea deficiențelor și amplitudinea obstacolelor supuse *remedierii*. Totodată, cu referire la normele art.21 și art.22 atenționăm că Secțiunea 2 este intitulată "Planificarea redresării", iar măsurile propuse depășesc cadrul de reglementare a procedurii de planificare prealabilă și se atribuie la procedura de aplicare a planului de redresare, care însă nu este dezvoltată prin reglementările proiectului de lege.

La art.25, alin.(2) lit.b) norma de referință la banca centrală, urmează a fi concretizată în raport cu prevederile legislației în vigoare, dacă aceasta poate fi raportată la banca centrală a unei alte țări referitor la filiala unei bănci străine pe teritoriul Republicii Moldova. Aceasta se va menționa în textul normei exact, pentru a atribui normei un grad de precizie juridică și redacțională (din partea BNM și din

partea unei bănci centrale ale altui stat în cazul filialei unei bănci străine pe teritoriul Republicii Moldova).

Art.26, prevede că Banca Națională include în planul de rezoluție o analiză a modalității și momentului în care banca poate solicita, în condițiile prevăzute în plan, accesul la facilitățile oferite de banca centrală și identifică activele care pot fi calificate drept garanții reale.

Urmează a fi argumentată necesitatea normei în cauză cu explicarea sensului și procedurii de aplicare a acesteia și cu trimiterile de rigoare la legislația pertinentă pentru a asigura respectarea principiilor generale ale legiferării stabilite la art.4 din Legea privind actele legislative. În cazul proiectului de lege supus avizării norma necesită a fi dezvoltată și concretizată. Norma nu poate fi acceptată în redacția propusă deoarece nu este clară, accesibilă, previzibilă, nu asigură coerența și consecvența cu reglementările cuprinse de cadrul juridic existent. Această obiecție se atribuie în egală măsură normelor art.32 alin.(1) lit.b).

La **art.31** alin.(1) lit.a) norma are caracter discreționar, abuziv, este oportună redactarea acesteia cu referire la un termen concret, care va asigura respectarea normei de ambele părți.

În titlurile Capitolului II și ale secțiunilor din componența acestuia cuvintele "*posibilitatea de soluționare*" urmează a se explica și concretiza în aspect de ordin redacțional, considerăm că aceasta urmează a fi substituită cu cuvântul "soluționarea". În lipsa unei definiții clare a noțiunii de *soluționare*, utilizarea sintagmei *posibilitatea de soluționare* impune necesitatea unei concretizări, în vederea asigurării unei înțelegeri corecte ale normelor de reglementare și excluderii tălmăcirilor diferite (de ce nu se întitulează următorul titlu "posibilitatea de intervenție timpurie" spre ex.?).

La **art.32**, norma alin.(2) necesită a fi explicată și argumentată, deoarece în redacția propusă necesitatea acesteia nu este justificată, în cazul în care structura care exercită funcția de supraveghere nu este o altă autoritate publică independentă, iar procedura de consultare, termenul atribuit acestei proceduri, forma actului juridic, precum și efectele juridice ale acestora - nu sunt cunoscute.

Această obiecție este valabilă pentru toate normele cu conținut similar din textul proiectului de lege. Considerăm că asemenea "norme" nu pot fi acceptate urmează a fi omise din textul proiectului de lege (art.23 alin.(1), art.37 alin.(2), 41 alin.(2), art.58, lit.a), art.167, art.170).

La **art.34** norma de reglementare dublează prevederile art.24, și se concretizează în textul art.33, prin urmare, considerăm că acesta urmează a fi omisă.

La **art.38**, se va concretiza care sunt măsurile alternative ce pot fi aplicate în sensul normelor art.38 și care este deosebirea dintre acestea și măsurile de înlăturare a obstacolelor propuse de bancă (care este sensul propunerii acestora de către bancă).

La art.39 din proiectul de lege, în care se utilizează norme de reglementare referitoare la *entitățile din grupul băncilor* și acordul de sprijin financiar *intragrup* atenționăm că acestea nu sunt definite precum în Legea României nr.312/2015. Totodată, în Legea nr.550/1995 sunt utilizate expresiile "asociație sau grup de persoane acționând concertat", "grup financiar din care face parte", "persoane sau grup de persoane aflate în relații speciale cu banca". Astfel, urmează a se asigura coordonarea normelor referitoare la categoriile de subiecți menționate, pentru a exclude tălmăcirile diferite, spre exemplu prin propunerea unor norme de modificare la Legea nr.550/1995 prin proiectul de lege nr.323/2016.

La art.40, în norma de dispoziție se va preciza ce fel de decizie se are în vedere, pentru a exclude tălmăcirile diferite în raport cu utilizarea unor norme de trimitere la articole care, la fel, conțin norme de trimitere (art.35), fără să prevadă adoptarea unor decizii (art.35 și 38).

La art.42 alin.(1):

- în *norma de dispoziție* a alin.(1) cuvintele "printre altele" urmează a fi excluse ca fiind de prisos, iar textul "susceptibilă de a încălca, în viitorul apropiat" permite tălmăcirii diferite;

- la lit. a) urmează a se explica necesitatea utilizării și delimitării ipotezelor, aranjamentelor și măsurilor stabilite în planul actualizat, pentru a se asigura că nu mai există condițiile menționate *în partea introductivă* a prezentului articol;

- la lit.d) textul "se dovedesc a fi necorespunzătoare pentru exercitarea atribuțiilor" necesită a fi explicat și concretizat, cu indicarea articolelor din legea de referință pentru a exclude tălmăcirile diferite și în scop de rigoare juridică.

La art.44, în redacția propusă norma nu reglementează nimic și poate fi omisă ca fiind de prisos, ori va fi completat cu norme ce stabilesc termeni concreți de aplicare a prevederilor art.42.

La art.45, atenționăm că acesta este unicul articol din cuprinsul Capitolului II "Înlocuirea organului de conducere" și nu este clară necesitatea delimitării în capitol separat. Considerăm că capitolul respectiv poate fi comasat cu capitolul următor care va fi denumit "Înlocuirea organului de conducere și desemnarea administratorului temporar". Această comasare în nici un fel nu va afecta aplicarea legii.

Articolul este constituit din norme juridice de drept material, norme de drept procedural și norme de trimitere la alte acte legislative ce urmează a fi structurate în alineate și subdiviziuni numerotate, conform normelor tehnicii legislative.

Această obiecție este valabilă și pentru art.46 alin.(1), iar textul "sau în cazul în care Banca Națională retrace permisiunea prealabilă deținătorilor de cotă substanțială în capitalul social al băncii, care dețin cumulativ mai mult de 50% în capitalul social al băncii, Banca Națională," urmează a fi exclus deoarece necesitatea acestuia nu este justificată după norma de trimitere la art.45 în care se conține, iar cuvintele "printre care poate fi și" se va înlocui cu cuvântul "inclusiv".

La alin.(2) al art.46, cuvântul "orice" urmează a fi exclus întru evitarea unor tălmăcirii diferite.

Conținutul Capitolului III se rezumă la următoarele: BNM poate desemna orice persoană pe care o consideră competentă în calitate de *administrator temporar* fie pentru a înlocui, fie pentru a conlucra temporar cu organul de conducere al băncii pe o perioadă ce nu depășește un an, care poate fi prelungită, după caz, precum și cu posibilitatea înlocuirii acestuia în orice moment; rolul, funcțiile, atribuțiile, termenul mandatului și sarcinile concrete se stabilesc la discreția BNM, acestea pot include evaluarea poziției financiare a băncii, conducerea activității sau a unei părți a activității băncii, în vederea menținerii sau restabilirii poziției financiare a băncii și adoptarea de măsuri în vederea restabilirii conducerii sănătoase și prudente a activității băncii; răspunderea administratorului temporar survine doar în cazul constatării îndeplinirea sau omisiunea îndeplinirii de către acesta cu rea-credință sau din neglijență, a oricărui act sau fapt legat de exercitarea atribuțiilor BNM, care a cauzat prejudicii unor terți.

Considerăm că normele capitolului respectiv necesită a fi revăzute și concretizate cu reglementări concrete privind cerințele față de administratorii temporari sau speciali și competențele acestora, preluate din legislația comunitară, după caz, pentru a asigura aplicarea corectă a normelor transpuse, precum și pentru a exclude riscurile de apariție a unor elemente discreționare și abuzive în cazul lipsei de reglementări concrete în acest sens.

Obiecțiile respective se atribuie tuturor normelor privind administratorii desemnați de BNM prevăzute în proiect.

La art.46, alin.(4), art.66, art.286 și art.317 alin. (4) textul "pe site-ul său oficial" de internet" se vor substitui cu textul "pe pagina web oficială", conform pct.2 din Regulamentul privind paginile oficiale ale autorităților administrației publice în rețeaua Internet, aprobat prin H.G. nr.188 din 03.04.2012 și practica utilizării acesteia în textele de acte legislative adoptate.

Norma referitoare la posibilitatea desemnării unuia sau mai multor administratori temporari ai băncii printre care poate fi și Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar necesită a fi divizată și reglementată separat, fiind completată cu reglementări concrete a condițiilor în care poate surveni această situație, a procedurii și a modului de delimitare a atribuțiilor dintre administratori. Totodată, atenționăm că, Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar nu se află în componența sau în subordinea BNM.

Potrivit art.2 alin.(2) din Legea nr.575-XV din 26.12.2003 privind garantarea depozitelor persoanelor fizice în sistemul bancar, Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar este persoană juridică de drept public, condusă de Consiliul de administrație ca organ colegial și de Directorul general executiv numit de către acesta.

Raporturile juridice dintre BNM și Fond sunt reglementate la art.18 al Legii menționate și se rezumă la conlucrarea Fondului și a Băncii Naționale pentru efectuarea la solicitarea uneia dintre părți a schimburilor regulate de informații necesare exercitării atribuțiilor acestora.

Prin urmare, BNM nu este în drept să numească sau să desemneze Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar în calitate de:

- a) administrator temporar al băncii, conform art.46;
- b) administrator special al băncii, conform art.66;
- c) administrator al fondului de rezoluție bancară, conform art.76;

d) acționar al vehiculului de administrare a activelor, conform art.139;

e) administrator al sistemului de garantare a depozitelor și al mecanismului de finanțare a rezoluției, conform art.288 lit.f).

Mai mult decât atât, reglementările proiectului de lege referitoare la Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar contravin prevederilor Legii nr.575/2003 și intervin în conceptul de bază al Legii menționate. Reglementările proiectului de lege nr.323/2016 în acest sens nu sunt suficiente și nu asigură concordanța dintre reglementările concurente. Divergențele de ordin juridic conceptual și procedural nu permit aplicarea normelor din proiect. Această obiecție se referă la art.66, 76, 139, 288 și altor norme aferente prevăzute în proiect.

La Titlul IV "Rezoluția", urmează a se concretiza rolul Guvernului în calitate de putere Executivă a statului responsabilă de administrarea finanțelor publice. Art.2 din Legea cu privire la Guvern nr.64 –XII din 31.05.1990 prevede în mod expres că, Guvernul protejează interesele naționale în activitatea economică, financiară și valutară. Iar art.12 stabilește principalele împuterniciri ale Guvernului în domeniul economiei, care sunt: *exercitarea, din însărcinarea Parlamentului, a funcțiilor de proprietar al patrimoniului statului, crearea condițiilor necesare pentru dezvoltarea tuturor tipurilor de proprietate; reglementarea, folosirii mijloacelor economice și juridice, activitatea tuturor ramurilor economiei și a subiecților proprietății pe teritoriul Republicii Moldova.*

În primul rând, această necesitate se referă la reglementările privind aplicarea instrumentelor rezoluției, prevăzute la Capitolul IV, enumerate în art.87, care sunt următoarele:

- a) vânzarea afacerii;
- b) banca-punte;
- c) separarea activelor;
- d) recapitalizarea internă.

Normele de reglementare ale instrumentelor menționate *implică riscuri privind depășirea limitelor garanțiilor constituționale în exercitarea dreptului de proprietate privată, de utilizare a finanțelor publice ale statului, de limitare a dreptului și a obligației de exercitare a atribuțiilor constituționale de către autoritățile puterii legislative și executive în determinarea oportunității și exprimare a voinței la aplicarea măsurilor respective.*

Considerăm că, normele proiectului de lege ce se rezumă în principal la abilitarea prin lege a BNM cu competențe suplimentare de gestionare a finanțelor publice ale statului, reieșind din necesitățile și împrejurările determinate de voința și discreția proprie a acesteia, fără posibilitatea de contestare sub aspect de oportunitate, implică un grad înalt de încredere din partea societății și a autorităților statului, dar și o necesitate de responsabilizare pe măsură. Însă, în lipsa reglementărilor exprese în Constituție privind abilitarea BNM cu atribuții speciale în domeniu, precum și în lipsa reglementărilor privind posibilitatea atragerii la răspundere a subiecților responsabili de luarea deciziilor în cazul aplicării unor măsuri nejustificate, nu scutesc statul de obligația de recuperare a prejudiciilor cauzate subiecților.

Prin urmare, normele Titlului IV necesită a fi examinate suplimentar sub aspect de constituționalitate pentru a se asigura respectarea deplină a garanțiilor

constituționale și excluderea riscurilor aferente competențelor atribuite BNM și Ministerului Finanțelor, după caz.

În acest sens, ar fi oportună obținerea opiniei Curții Constituționale anterior aplicării prevederilor proiectului de lege și a producerii efectelor imediate (inclusiv prin aplicarea procedurii menționate în H.C.C. nr.9/2014).

La art.58 alin.(1) lit.b) textul conține multiple expresii atipice limbajului juridic existent cum ar fi: *orizontul de timp și alte circumstanțe relevante; perioadă rezonabilă; măsuri alternative ale sectorului privat; măsuri luate de către un sistem instituțional de protecție*. Acestea urmează a fi revăzute și concretizate, conform cerințelor art.19 din Legea nr.780/2001, pentru a exclude tălmăcirile diferite.

La art.59:

La alin.(1):

- urmează a se concretiza care sunt condițiile care stau la baza menținerii licenței, cu scop de precizie juridică și redacțională și pentru a exclude interpretările diferite în raport cu condițiile de acordare a licenței;

- urmează a se explica cuvintele "*elemente obiective*", la alin.(2) "*obligatii nou-emise*", "*acordarea sprijinului public*" utilizate în sensul articolului, pentru a exclude tălmăcirile diferite în procesul de aplicare.

La alin.(2) urmează a se concretiza "momentul acordării sprijinului public" în aspect juridic, pentru a concretiza la care act oficial se referă și ce moment se are în vedere, pronunțarea voinței, publicarea sau înscrierea în cont, transferul de mijloace etc.. Nu este clar, de ce nu se utilizează noțiunea definită la art.2 pct.54), pentru a se asigura unitatea terminologică utilizată și oferirea unui sens clar și fără echivoc normei respective.

Normele alin.(3) necesită a fi examinate suplimentar în raport cu competențele constituționale de administrare a finanțelor publice ale statului, care sunt transpuse prin lege adoptată de Parlament și ulterior în baza hotărârilor adoptate de Guvern într-o executare, conform prevederilor art.130 și art.131 din Constituție.

Art.130 prevede expres că, formarea, administrarea, utilizarea și controlul resurselor financiare ale statului, ale unităților administrativ-teritoriale și ale instituțiilor publice sînt reglementate prin lege, iar art.126 alin.(2) lit.c) prevede că statul trebuie să asigure protejarea intereselor naționale în activitatea economică, financiară și valutară.

Normele art.59 urmează a fi concretizate pentru a se exclude tălmăcirile diferite în procesul de aplicare, ținînd cont de prevederile Legii cu privire la ajutorul de stat nr.139/2012 care utilizează alte noțiuni și reglementări privind procedura de acordare a ajutorului de stat.

La art.60, nu este clar de ce norma nu este inclusă în cuprinsul art.58 și care este necesitatea din punct de vedere juridic și redacțional de reglementare a acesteia prin articol separat.

La art.61, principiile generale ale rezoluției diferă considerabil de prevederile legislației civile și cu privire la insolvabilitate, și necesită a fi concretizate și

completate cu norme de derogare. Aplicarea principiilor stabilite la art.61 de fiecare dată riscă a fi obiect de examinare la Curtea Constituțională privind corespunderea măsurilor de rezoluție aplicate cu interesul public; constatarea neatingerii drepturilor proprietarilor și creditorilor ca urmare a măsurilor de rezoluție și compatibilitatea acestora cu Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, în special, în acele situații în care creditorii din aceeași categorie sunt tratați diferit în contextul unei măsuri de rezoluție; dacă aceste distincții sunt justificate din perspectiva interesului public și proporționale cu riscurile abordate; dacă nu au un caracter discriminatoriu, direct sau indirect, pe criterii de naționalitate.

La art.62, norma alin.(1) necesită a fi redactată pentru a exclude tălmăcirile diferite în raport cu respectarea "după caz" a cadrului legal privind ajutorul de stat. Trebuie să fie clar că, acordarea ajutorului de stat (sprijinului public extraordinar) în cadrul aplicării de instrumente de rezoluție se efectuează în conformitate cu prevederile cadrului legal privind ajutorul de stat, dar nu după caz.

La art.64, și art.65 cuvintele "după caz" și "dacă este cazul" permit tălmăcirii diferite și contradictorii normelor, inclusiv în raport cu prevederile art.63 care prevede aplicarea Codului muncii. Normele art.63-65 urmează a fi comasate într-un singur articol, redactate și concretizate, ținând cont de prevederile legislației în vigoare.

La art.66, referitor la calificările, cunoștințele și capacitatea necesare îndeplinirii funcțiilor de administrator special, menționăm necesitatea specificării condițiilor și procedurii de desemnare expres în textul legii. Cerințele respective nu pot fi stabilite de BNM, după caz, normele menționate riscând a fi atribuite la norme cu conținut ambiguu, caracter discreționar, coruptibil. Sugerăm completarea articolului fie cu o normă de trimitere la prevederile legislației în vigoare prin care se stabilesc reglementările de rigoare, fie cu reglementări concrete preluate din legislația comunitară privind calitatea de administratorilor al instituției de credit.

Norma de reglementare privind posibilitatea numirii Fondului de garantare a depozitelor în sistemul bancar în calitate de administrator special, urmează a fi delimitată în alineat sau în articol separat. La examinarea acesteia se va ține cont de obiecția expusă la art.46.

La art.68, sub aspect structural, reglementările alineatului unic urmează a fi divizate în alineate. Sub aspect redacțional, din propoziția a doua cuvintele "După caz" se vor omite, ca fiind de prisos, ori determinarea priorității obligației nu poate avea efect.

Art.69 – art.71 dublează prevederile art.50 alin.(1), art.51, art.52, art.54 fiind modificate doar cuvintele "autoritate competentă" cu "autoritate de rezoluție" și "administrator temporar" cu "administrator special", reieșind din denumirea Capitolului și a procedurii aplicate. Însă, nu este clar, de ce la art.71 alin.(2) este posibil de reglementat că "Dispozițiile art.47 alin.(2) se aplică în mod corespunzător", iar pentru articolele sus-enumerate nu se propune o reglementare similară.

La art.75 lit.c) urmează a se concretiza textul referitor la decizia BNM privind "măsura în care sunt anulate sau *diluate acțiunile* sau *alte instrumente de proprietate*", inclusiv în raport cu textul ce urmează "precum și măsura în care are loc reducerea valorii sau a conversiei instrumentelor de capital relevante" pentru a asigura concordanța cu cadrul legislativ în vigoare, în care nu sunt utilizate expresii similare, precum și concordanța și claritatea normelor din proiect.

La art.90, se va concretiza noțiunea de "bancă reziduală" și textul "procedurii de procedura de lichidare silită", deoarece art.219 din Legea României nr.312/2015 nu conține asemenea noțiuni și tautologii. Textul alineatului unic se va diviza în două alineate.

La art.93 alin.(2) norma de trimitere la dispozițiile Legii privind societățile pe acțiuni nr.1134-XIII din 02.04.1997 urmează a fi concretizată cu numerele articolelor de referință cu scop de precizie juridică.

La art.94, normele privind efectuarea de BNM a transferului de acțiuni sau alte instrumente de proprietate emise de o bancă supusă rezoluției, a oricăror active, drepturi sau obligații către un cumpărător care nu este o bancă-punte fără obținerea acordului acționarilor băncii respective sau oricărei părți terțe, fără aplicarea procedurilor prevăzute de legislație, este pasibilă de a face obiect de examinare la Curtea Constituțională în aspectul ingerinței în dreptul la proprietatea privată garantat de Constituție la art.46 și art.127.

Această obiecție este valabilă pentru art.99 – art.102.

La art.104 și art.118 se va preciza dacă prin cuvintele referitoare la *continuator* se au în vedere succesorii de drept.

La art.105, alin.(3) lit.a) și art.119 alin.(3) lit.a) se va preciza sensul refuzului accesului, cu scop de rigoare redacțională.

Art.117 – art.120 ce dublează prevederile art.103 – art.106 din proiect, pot fi înlocuite cu o singură normă de trimitere la articolele menționate.

Art.122 alin.(1), urmează a fi precizat cu o normă expresă de derogare de la prevederile Legii nr.550/1995, cu indicarea condițiilor de licențiere și a perioadei de aplicare temporară a derogării. Norma în redacția propusă nu poate fi acceptată, deoarece are caracter ambiguu, discreționar.

La art.123, textul necesită a fi revăzut sub aspect redacțional. Cuvintele "*oricăror restricții*" și cuvintele "*a vânzării băncii a activelor, drepturilor sau obligațiilor sale către unul sau mai mulți cumpărători*" urmează a fi revăzute pentru a atribui normei un caracter clar și fără echivoc, deoarece nu este clar care anume restricții se au în vedere, precum și cui se vînd activele.

La art.125, cuvintele "nu sunt prezentate eronat, în mod semnificativ" urmează a fi precizate pentru a exclude tălmăcirile diferite și contradictorii referitor la aprecierea modului semnificativ de prezentare a informațiilor eronate de către banca-punte, în sensul articolului.

La art.133, norma de trimitere la art.134, precum și art.134, nu au sens deoarece nu conțin reglementări, ci doar trimiteri și urmează a fi înlocuite cu reglementări concrete referitor la documentația avută în vedere. De altfel, Camera Înregistrării de Stat nu va accepta înregistrarea băncii-punte, conform art.135.

Art.139, care include concomitent norme de definiție a unei noțiuni în sensul altei noțiuni (instrument de separate a activelor), cu utilizarea normelor de drept material și de drept procedural necesită a fi revăzut sub aspect redacțional, în special lit.a), deoarece nu corespunde cerințelor art.19 din Legea nr.780/2001.

La art.152, se va preciza noțiunea *de valoare a principalului* creanțelor sau al instrumentelor de datorie, în scopul respectării unității terminologice.

La art.160, alin.(1) lit.b) se va preciza care sunt datoriile negarantate și neprivilegiate, altele decât depozitele eligibile.

La art.175:

- la alin.(1) textul "ia, în ceea ce îi privește pe acționari și pe deținătorii altor instrumente de proprietate," se vor substitui cu textul "decide în numele acționarilor și a deținătorilor altor instrumente de proprietate de a aplica";

- la alin.(2) textele "*diluarea cotei de capital*" și "*rată de conversie care diluează semnificativ deținerile existente de acțiuni sau alte instrumente de proprietate*" se vor concretiza pentru a exclude tălmăcirile diferite și pentru a atribui un sens clar normelor de reglementare.

La art.178, norma de trimitere la art.15, 15², 15³, 15⁴ se va concretiza cu indicarea denumirii depline și a numărului Legii nr.550/1995 în care se conțin. Normele cuprinse în articolul dat necesită a fi structurate și expuse într-un mod clar și accesibil, conform cerințelor art.19 din Legea nr.780/2001.

La art.182, se va preciza noțiunea "*valoarea principalului instrumentelor*" pentru a exclude tălmăcirile diferite și a asigura unitatea terminologiei utilizate. Această obiecție este valabilă pentru toate normele ce utilizează diferite forme ale valorii principalului (de datorii, instrumente, creanțe etc).

La art.203, noțiunile "listarea" și "delistarea" se vor concretiza sau defini în scopul respectării unității terminologice, conform cerințelor art.19 din Legea nr.780/2001.

Norma art. 209, poate fi inclusă în textul art.208 ca subdiviziune, alin.(2).

La art.212, reieșind din obiectul de reglementare care se referă la aplicarea art.210, propunem comasarea normei art.212 cu art.211, alin.(3).

La art.213 alin.(1), propoziția a doua, norma privind conducerea Ministerului Finanțelor urmează a fi separată și concretizată deoarece permite tălmăcirii diferite. Astfel, menționarea BNM în calitate de autoritate de rezoluție în alin.(1) și abilitarea Ministerului Finanțelor la alin.(2) cu competențe de rezoluție necesită a fi concretizate sub aspect redacțional și procedural. Totodată, delimitarea competențelor celor două autorități urmează a fi efectuată cu menționarea responsabilităților ce le revin.

La Capitolul V "Instrumentele publice de stabilizare financiară":

Instrumentele publice de stabilizare financiară prevăzute la art.216 sunt: a) instrumentul de sprijin financiar prin *aport public de capital* prevăzut la art. 217; b) instrumentul de *trecere temporară în proprietatea privată a statului* prevăzut la art. 219.

Potrivit art.213, *măsurile se iau sub conducerea* Ministerului Finanțelor, ce se abilitază cu competențe de rezoluție prevăzute la art.241-245 *în strînsă cooperare* cu BNM.

Articolul 213 urmează a fi revăzut sub aspect redacțional pentru a fi adus în conformitate cu cerințele art.19 din Legea nr.780/2001. Textul articolului conține norme de drept material și norme de drept procedural ce urmează a fi sistematizate și redactate cu utilizarea limbajului juridic corect pentru a asigura că conținutul acestuia este clar, concis și fără echivoc. De asemenea, se va delimita și concretiza diferența dintre competența de rezoluție a BNM în calitate de autoritate de rezoluție și competența de rezoluție a Ministerului Finanțelor, pentru a exclude tălmăcirile diferite privind conflictul de competențe și prioritatea actelor și acțiunilor aplicate.

Referitor la competențele de rezoluție stabilite la art.216 – 218 și ținînd cont de prevederile art.231-261, ce abilitază autoritatea de rezoluție cu dreptul de a trece temporar o bancă în proprietatea privată a statului, atenționăm că acestea urmează a fi examinate suplimentar sub aspect de constituționalitate. Oportunitatea determinării interesului național și a proporționalității măsurii de restrîngere a dreptului de proprietate cu situația care a determinat-o, soldate cu trecerea băncii în proprietate privată a statului, poate fi considerată drept depășire a limitelor de competențe ale autorității publice respective. Nu este prevăzută nici solicitarea opiniei autorității naționale macroprudențiale desemnate.

La art.215, sub aspect redacțional se va explica, de ce la lit.c) se menționează calitatea de minister competent a Ministerului Finanțelor, iar la lit.a) și lit.c) lipsește mențiunea dată. Cuvintele "nu ar fi suficientă pentru" se vor substitui cu cuvintele "nu asigură".

La art.217 și art.218 cuvintele "trebuie să asigure" se vor substitui cu cuvintele "asigură".

La art.228 și art.229, în normele ce fac referire la mai multe bănci, se va concretiza, necesitatea și condițiile în care Banca Națională *poate solicita băncilor să*

aibă în permanență o autorizație prealabilă necesară emiterii numărului relevant de instrumente de fonduri proprii de nivel 1.

La art.232, normele de reglementare ce asigură activitatea BNM de orice implicație și intervenție în aplicarea instrumentelor de rezoluție, urmează a fi examinate ținând cont de respectarea principiului proporționalității dintre competențele atribuite prin lege și capacitatea administrativă, profesionistă de exercitare a acestora conform legii, în raport cu responsabilitățile în cazul constatării ineficienței sau insuficienței măsurilor întreprinse, care au condus la prejudicierea intereselor statului și a subiecților proprietari de bunuri în sensul proiectului de lege. Observăm lipsa posibilității de responsabilizare în caz de eșec la aplicarea greșită a unor măsuri cu efect ireversibil, bazate în principal pe *presupuneri rezonabile*.

La art.251, se va explica norma ce prevede că BNM *are în vedere impactul aplicării respectivei măsuri asupra bunei funcționări a piețelor financiare*.

La art.253 se utilizează noțiunea "drepturile contractuale de încetare". În scopul respectării unității terminologice aceasta se va substitui cu noțiunea "drepturile de încetare".

La art.261, cuvintele "de la caz, la caz" se vor omite, ca fiind de prisos.

La art.262, cuvintele "*În situația aplicării*" de BNM a unor instrumente de rezoluție ... "*aceasta are în vedere*", nu sunt specifice limbajului juridic existent, oferind un sens straniu, impropriu normei de reglementare ce urmează a fi revăzut sub aspect redacțional. Din conținutul normelor cuprinse în articol rezultă necesitatea reglementării imperative a acestora.

Această obiecție se referă la tot textul Capitolului VIII, ce utilizează expresii ipotetice, inacceptabile limbajului juridice existent. La redactarea textului se va ține cont de cerințele art.19 din Legea nr.780/2001.

La art.268 – 273, normele referitoare la contractele de garanție financiară se vor examina prin prisma prevederilor Legii nr.184 din 22.07.2016, în vederea neadmiterii apariției unor eventuale discrepante și asigurării concordanței normelor acestora (deși sunt preluate în totalitate din art.429 – 434 ale Legii României nr.312/2015).

La art.267, normele de reglementare urmează a fi explicate pentru a asigura înțelegerea corectă a acestora în sensul exact avut în vedere și pentru a exclude tălmăcirile diferite și contradictorii în raport cu *posibilitatea transferării* la infinit de la o entitate la alta a unor părți, dar nu totalitatea de active, drepturi sau obligații ale unei bănci supuse rezoluției și posibilitatea recuperării acestora, după caz, la discreția BNM.

La art.275, norma de reglementare se va concretiza referitor la clauzele prevăzute "la 4". Reieșind din conținutul art.436 din Legea României nr.312/2015, textul urmează a fi completat cu următoarele cuvinte "la art.274".

La art.276, atenționăm că normele de reglementare ale acestuia au fost deja adoptate prin Legea nr.183 din 22.07.2016 și urmează a fi excluse din textul proiectului pentru a exclude dublarea acestora (a se vedea art.6, 7, 8, 12 al Legii menționate). În caz de necesitate, articolul va conține o normă de trimitere la articolele concrete din Legea menționată.

La art.295, se va preciza procedura aplicată, cu referire la normele exprese ale Codului de procedură civilă.

La art.298, norma alin.(4) necesită a fi explicată și concretizată pentru a exclude tălmăcirile diferite. Se vor concretiza:

- dispozițiile prezentei legi avute în vedere;
- caracterul plăților percepute în calitate de contribuții anuale în formă de angajamente anuale irevocabile în sensul legislației în vigoare;
- procedura concretă pe etape, cu determinarea drepturilor și obligațiilor și a formei actelor juridice.

La examinarea normelor art.298, în vederea determinării oportunității acestora, se va ține cont de prevederile art.58 și art.132 din Constituție, care stabilesc în mod expres că: sistemul legal de impuneri trebuie să asigure așezarea justă a sarcinilor fiscale; orice alte prestații sînt interzise, în afara celor stabilite prin lege; impozitele, taxele și orice venituri ale bugetului de stat și ale bugetului asigurărilor sociale de stat, ale bugetelor raioanelor, orașelor și satelor se stabilesc, conform legii, de organele reprezentative respective; *orice alte prestări sînt interzise*.

Prevederile art.300 și ale art.308 se dublează parțial, necesitatea articolului nu este justificată, articolul urmează a fi exclus, ca fiind de prisos. Norma cuprinsă în articolul respectiv poate fi inserată în dispoziția **art.301**, prin substituirea cuvîntului "astfel" cu cuvintele "exclusiv în următoarele scopuri:"

La art.303 alin.(1), se va explica de ce nivelul-țintă pentru resursele financiare disponibile ale fondului de rezoluție bancară a fost propus în mărime de 3% din suma depozitelor garantate ale tuturor băncilor licențiate pe teritoriul Moldovei. Art.102 din Directiva 2014/59/UE prevede nivelul minim de 1%, statele membre pot stabili niveluri-țintă superioare acestei valori. Norma urmează a fi examinată în raport cu indicii stabiliți la art.304 și art.305, ținînd cont de capacitățile reale ale sistemului bancar.

La art.309, cuvintele "sunt afectate alimentării" se vor substitui cu cuvintele "sunt surse de venit a".

La art.311, considerăm că norma cuprinsă în articolul respectiv urmează a fi inclusă la art.310, alin.(3), reglementarea prin articol separat a acesteia nefiind justificată.

La art.313, se prevede abilitarea Fondului de garantare a depozitelor bancare să contracteze împrumuturi sau alte forme de sprijin de la bănci sau alte părți terțe.

Atenționăm că, spre deosebire de *Legea României nr.312/2015 (art.551 -555)*, proiectul de lege nu prevede procedura de aplicare a normei cu solicitarea propunerii de decizie în acest sens, ce urmează a fi luată de BNM și de Ministerul Finanțelor cu ajungerea la un consens, precum și cu norme privind determinarea sumei împrumutului, ratei dobânzii, perioadei de rambursare, altor termeni și condiții ce urmează a fi stabiliți printr-un acord de împrumut încheiat de Fond, altor mecanisme aplicabile, etc.

Proiectul de lege urmează a fi completat cu reglementările necesare aplicării art.313, ori articolul respectiv va fi exclus din textul acestuia.

Suplimentar, atenționăm că, prevederile art.16 din *Legea nr.575/2003* nu se aplică raporturilor menționate la art.313, concordanța acestora nefiind asigurată.

Normele art.316 - 319, urmează a fi corelate cu prevederile *Codului contravențional și ale Codului Penal ale Republicii Moldova*. Fără a diminua importanța și necesitatea stabilirii unor sancțiuni drastice în sensul încălcărilor prevăzute în proiect, considerăm necesară examinarea suplimentară a acestora sub aspect conceptual, pornind de la posibilitatea abilitării BNM cu competențele autorității judecătorești, și concordanța cu cadrul juridic existent. În acest sens, este necesară efectuarea expertizei juridice cu solicitarea opiniei autorităților competente.

La art.321:

- la alin.(1), se va ține cont de obiecțiile expuse în prezentul aviz, referitor la structurile abilitate cu funcții de supraveghere și de rezoluție;
- la alin.(7) cuvintele "va adopta și va remite Parlamentului un proiect" se vor substitui cu cuvintele "va înainta Parlamentului spre examinare proiectul de lege".

Oportunitatea adoptării proiectului de lege ține de competența exclusivă a Parlamentului.

Ex. I. Gălușcă
Tel:3-19

Șef Direcție
Ion CREANGĂ
